

EHYT

järjestö

2

31.5.2023

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

MIKÄ YHDISTÄÄ KESÄMÖKKIÄ JA EHKÄISEVÄÄ PÄIHDETYÖTÄ?

S. 9

Helena Pölläsen
mukana Päihdepäivillä
s. 4–5

Kansanterveystyön
haasteiden ratkoja
Pekka Puska s. 6–7

Kuinka ehkäisevä päihdetyö tulee huomioida tulevalla hallituskaudella?

Eduskuntavaalit on käyty ja hallitusohjelmaneuvoittelut ovat tätä kirjoittaessa käynnissä. EHYT ry on esittänyt tulevalle hallituskaudelle omat nostonsa tärkeimmistä päihdehaittojen ehkäisyyn liittyvistä tavoitteista.

EHYT toivoo, että tulevalla hallituskaudella edelleen **vahvistettaisiin ehkäisevää päihdetyötä ja parannettaisiin päihdepalveluiden saatavuutta**. Tavoitteiden saavuttamiseksi tulee kansallisen päihde- ja riippuvuusstrategian toimeenpanoa jatkaa ja ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma päivittää. Päihdeistä – sekä alkoholista että huumeista – aiheutuvia kuolemia pitää aktiivisesti vähentää, ja tähän työhön on valjastettava kaikki keinot yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasoilla.

Alkoholipolitiikassa tulisi vähentää alkoholin kokonaiskulutusta. Onnistumisen edellytyksenä on, että alkoholin saatavuutta ei lisätä tuomalla vahvempia alkoholijuomia ruokakaappoihin. Alkon omistajaohjaus on tärkeää säilyttää sosiaali- ja terveysministeriössä, koska kyseessä on ensi sijassa sosiaali- ja terveyspoliittinen väline.

Tupakka- ja nikotiinipolitiikassa EHYT on sitoutunut Savuton Suomi 2030 -tavoitteeseen. Sosiaali- ja terveysministeriön tupakka- ja niko-

tiinipolitiikan kehittämistyöryhmän suositukset antavat hyvät eväät saavuttamiseksi. Konkreettisenä toiveena on muun muassa tupakka- ja nikotiinituotteiden ostoikärajan nostaminen 20 ikävuoteen.

Huumausainepolitiikassa on pyrittävä vähentämään nuorten huumausainekäyttökokeiluiden määrää. Tavoitteisiin voidaan päästä muun muassa toteuttamalla laadukasta ehkäisevää päihdetyötä kouluissa ja oppilaitoksissa valtakunnallisesti.

Rahapelipolitiikassa on tärkeää painottaa rahapelihaittojen ehkäisyä ja vähentämistä fiskaalisten intressien sijaan. Lisäksi rahapelaamisen sääntelyn valvontaan tulisi varmistaa riittävät resurssit sekä asettaa nuorille aikuisille (18–24-vuotiaat) alhaisempi tappioraja rahapelaamiseen.

Viestintäympäristön muuttuessa on myös tärkeää tarkastella päihdeiden sekä rahapelien mainontaa ja markkinointia koskevaa lainsäädäntöä. Esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tapahtuva vaikuttajamarkkinointi tuo uusia muutostarpeita myös lainsäädäntöön.

Ehkäisevän työn ohella **päihdepalveluiden kehittäminen** on tärkeä tavoite, joka auttaa vähentämään päihdeiden vaikutuksia yksilöihin, perheisiin ja yhteiskuntaan. Päihdepalveluiden kehittämisessä tulisi vahvistaa päihdeitä käyttävän ihmisen läheisille suunnattua tukea ja palveluja. Etenkin lapsia ja nuoria tukemalla voitaisiin välttää ongelmien ylisukupolvista periytymistä sekä vahvistaa lasten selviytymistä myöhemmässä elämässään.

Päihdehaittojen ehkäisy herättää ajoittain keskustelua siitä, mikä on yksilön vastuu ja mikä on yhteisön vastuu. EHYT toivoo, että tuleva hallitus tulisi osaltaan näkemään ja tunnistamaan päihdehaittojen ehkäisyn yhteisöllisen ja yhteiskunnallisen luonteen.

Juha Mikkonen

EHYT ry:n toiminnanjohtaja

ALUKSI

02 Pääkirjoitus

02 Sisällys

03 Päihdetyön uutisia

EHYT Järjestö on Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n julkaisu jäsenyhdistyksille ja vapaaehtoisille. EHYT ry on valtakunnallinen asian-tuntija- ja kansalaisjärjestö, joka ehkäisee toiminnallaan alkoholista, nikotiinituotteista, huumausaineista ja pelaamisesta aiheutuvia haittoja. Toimintaa rahoittaa Sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotoilla.

VASTAAVA TUOTTAJA: Nikki Pesonen

TOIMITUS: Reetta Paavilainen, Nikki Pesonen ja Soile Törrönen

PÄÄTOIMITTAJA: Hanna Heikkilä

JUTTUIDEAT, PALAUTE JA OSOITTEENMUUTOKSET: nikki.pesonen@ehyt.fi

ULKOASU: Sanna Pyykkö / Sopiva Design

KANNEN KUVA: Rodeo

JULKAISIJA: Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry, Förebyggande rusmedelsarbete EHYT rf, Elimäenkatu 17-19, 00510 Helsinki

PAINO: Suomen Uusiokuori Oy

NUMERO 1/2023

ISSN 2342-902X (painettu)

ISSN 2342-9038 (verkkojulkaisu)

ILMESTYMINEN: Seuraava lehti ilmestyy 20.9.2023.

TEEMA

- 04 Päihdepäivät
- 06 Järjestöillä tärkeä rooli kansanterveystyössä
- 08 Mitä rahapelijärjestelmälle kannattaisi tehdä?
- 09 Kolumni

SEURAA EHYT RY:TÄ SOSIAALISESSA MEDIASSA

facebook.com/ehytry

twitter.com/EHYTry

IG Ehyt_ry

youtube.com/user/ehytry

slideshare.net/EHYT

LinkedIn ehkäisevä-päihdetyö-ehyt-ry

Heikki Mäkiprosi @HMakiprosi 10. toukokuuta
#päihdepäivät
Kun kuuntelee euroviisubiisi #Chachacha :ta radiosta, niin huomaa että suomalaisellakin kulttuurilla on vahva liitäntä päihteisiin. Päihteistä puhuminen herättää tunteita suuressa osassa ihmisiä, joten pyritään uteliaasti tutkitun tiedon äärelle. #poliisi

JÄRJESTÖ

- 10 Julkaisut
- 11 Työkalupakki
- 12 Henkilökuva
- 13 Kuulumisia kentältä
- 14 Järjestötoiminnan ajankohtaiset
- 16 Uutisia
- 17 EHYT ry ympäri Suomen
- 18 Koulutukset
- 19 Tapahtumat

Hakematta paras – Ethän välitä alkoholia alaikäisille!

Juhlat ovat osa nuorten elämää. Pian juhlietaan koulujen päättymistä, sen jälkeen juhannusta ja pian koulun alkamista. Moni nuori juhlii nykyisin ilman alkoholia: raittiiden nuorten osuus on kasvanut 2000-luvulla vuosi vuodelta.

Joillekin alaikäisille nuorille juhlimiseen kuuluu yhä alkoholi: 35 % yläkouluikäisistä nuorista käytti alkoholia vuonna 2021 (THL:n kouluterveyskysely). Ja helpoin tapa saada alkoholia on pyytää täysi-ikäinen henkilö ostamaan sitä heille. Usein tämä täysi-ikäinen henkilö on kaveri, tuttu tai perheenjäsen.

Hakematta paras -kampanja muistuttaa kaikkia täysi-ikäisiä siitä, miksi alkoholia ei kannata ostaa alaikäisille. Kampanja on aktiivisena sosiaalisessa mediassa viikoilla 21 ja 22.

Materiaalia voi kuitenkin hyödyntää vuoden ympäri. Hakematta paras -kampanjan sivuilta löytyy tietoa nuorten alkoholin käytöstä sekä alkoholin välittämisestä. Sivuilta löytyy myös ladattava kampanjajuliste sekä somekuvia.

#hakemattaparas
ehyt.fi/hakemattaparas

Päihdepäivät: Uuden äärellä – menetelmiä ja kohtaamisia

Teksti: Ida Virta

Kuvat: Nilla Virén ja Ida Virta

”Tutustuttuani Päihdepäiviin olen huomannut, että täällä on valtavasti osaamista ja tärkeää asiaa. Mielestäni olisi tärkeää, että myös ihmiset, jotka eivät työskentele päihdetyön kentällä, kävisivät joskus kuuntelemassa. Uskallan väittää, että lähes jokaisen ihmisen lähipiirissä on joku ihminen, jota päihdeet jollain tapaa koskettavat”, kertoo Helena Pöllänen.

PÄIHDEPÄIVIEN TEEMANA touku-kuussa 2023 oli Uuden äärellä – Menetelmiä ja kohtaamisia. Teema oli hyvin ajankohtainen, sillä hyvinvointialueet ovat aloittaneet juuri toimintansa ja päihdetyössä ollaan monella tavalla uuden äärellä. Päihdepäivät on Suomen

suurin päihdeaiheinen koulutustapahtuma, jossa osallistujia oli noin 1100.

Päihdepäivien alkuseminaarissa hyppättiin suoraan syvään päätyyn tarkastelemaan tulevaisuuden mahdollisuuksia ja kohtaamista. Kohtaamista haavoittuvissa hetkissä – vuorovaikutuksen voima

puheenvuoron piti puhuja, kouluttaja ja koomikko **Helena Pöllänen**. Puheenvuorossaan hän yhdisti oivaltavasti teoriaa ja kokemusta, hieman huumorilla sävytettyinä.

”Kun valmistelin puheenvuoroani, pohdin, että tuonko esiin teoriaa. Ajat-

telin, että kohderyhmällä on varmasti viestinnän osaamista ja kokemuksia kohtaamisista, joten halusin tuoda jotain uutta mukaan keskusteluun. Toin keskusteluun omia kokemuksiani onnistuneista kohtaamisista, jotka ovat vaikuttaneet positiivisesti sekä omaan että läheisten elämään”, Pöllänen kertoo.

Ensi kerran Päihdepäivillä

Pöllänen kertoo saaneensa tuttavaltaan kutsun tulla puhujaksi Päihdepäiville. Hän kokee puheenvuoronsa olevan hyvin erilainen aiempiin verrattuna, sillä päihdetyön kentällä kohdataan ihmisiä, joiden elämänsä on tapahtunut paljon epämieluisia asioita ja jotka eivät välttämättä ole halukkaita ottamaan apua vastaan.

”Olen nyt ensi kertaa Päihdepäivillä. Uusi tuttava, joka oli nähnyt puheenvuoroni vuorovaikutuksesta, vinkkasi minusta Päihdepäivien järjestäjälle taholle. Päihdeaiheisiin olen tutustunut häpeä-puheenvuoroani valmistellessa, sillä aihe häpeä on isossa roolissa päihdeongelmissa. Tutustuttuani Päihdepäiviin olen huomannut, että täällä on valtavasti osaamista ja tärkeää asiaa. Mielestäni olisi tärkeää, että myös ihmiset, jotka eivät työskentele päihdetyön kentällä, kävisivät joskus kuuntelemassa. Uskallan väittää, että lähes jokaisen ihmisen lähipiirissä on ihminen, jota päihdeet jollain tapaa koskettavat”, Pöllänen kertoo.

Stigma ja kahlitseva häpeä

”Syy siihen miksi aloin puhumaan häpeästä oli se, että koin itse stigmaa. Ainoa keino, miten stigmaa voi purkaa, on puhuminen. Stigma ja kahlitseva häpeä poistuvat, kun huomaa, että ihmiset hyväksyvät sinut sellaisena kuin olet”, Pöllänen pohtii.

Pöllänen mukaan kahlitseva häpeä

Helena Pöllänen oli puhujana Päihdepäivien alkuseminaarissa Helsingin kulttuuritalolla.

on yhteydessä ulkopuolisuuden tunteeseen. Hän kokee, että menneisyyden kokemuksilla on suuri merkitys haasteiden muovautumisessa.

”Tajusin joitain vuosia sitten, kun minulla on ollut omia haasteita elämässäni, että yhteinen tekijä niillä oli häpeä. Aloin tutkimaan aihetta maallikkotasolla kirjallisuuden myötä. Eniten minua puhututti **Ben Malisen** teos *Elämää kahlitseva häpeä*, joka kertoo häpeän synnystä. Voin itse allekirjoittaa kyseisen teorian, koen että itse kasvoin emotionaalisessa ilmapiirissä, jossa ei ollut minun tarpeilleni tilaa, vaan energia kului siihen, että kannateltiin kulis-seja”, hän kertoo.

Asenteella on suuri merkitys

Pöllänen toivoo, että hänen puheenvuorostaan mieleen jäisi asenteen merkitys. Hän painottaa sitä, että stigma ja häpeä estävät avun saamista. Kohtaamisessa tärkeää on miettiä, halutaanko asiakasta oikeasti auttaa. Asenne sekä auttajien että yhteiskunnan puolelta, mutta myös asiakkaiden puolelta määrittää Pöllä-

mukaan pitkälti sen, miten vuorovaikutus tapahtuu ja pystytäänkö apua tarjoamaan tai ottamaan vastaan.

Pöllänen antaa esimerkin: ”Kun puhutaan stigmasta, on hyvä miettiä myös rooleja. Meillä ihmisillä on tarve lokeroida ihmisiä. Jos mietitään vaikka alan vaihtoa, ihminen usein määrittää hänen koulutuksensa tai nykyisen ammattinsa kautta. Tällöin ei aina nähdä niitä mahdollisuuksia, mitä kaikkea tästä ihmisestä voisi tulla.”

Historialla ei ole valtaa yli tämän hetken

Kokemusasiantuntijoiden rooli pohdituttaa Pöllästä. Hän pohtii, liittykö kokemusasiantuntijuuteenkin tietyllä ta-

paa stigma. Hän haluaa muistuttaa, että ennako-oletuksia on hyvä välttää, sillä vertaisia saattaa löytyä mistä tahansa.

”Olen itsekin tavallaan kokemusasiantuntija, mutta en kannata sitä leimaa. Saan puhua tärkeistä asioista isoissa tapahtumissa, mutta samalla olen tyyppi, jolla asiat ovat menneet joskus todella huonosti. Halusin tuoda puheenvuorossani esiin sitä, että meitä vertaisia voi olla missä tahansa roolissa”, hän kertoo.

”Sillä ei ole väliä, mitä omassa historiassa on. Historiaa voi hyödyntää tarvittaessa, mutta siihen ei tarvitse jäädä kiinni. Oman kokemuksensa hyödyntämisen voi jokainen itse määrittellä. Ihmisille, jotka toipuvat, pitäisi sallia uusi identiteetti. Paremman huomisen rakentamisessa historialla ei ole valtaa yli tämän hetken, se on meidän kaikkien vastuulla. Annammeko itsellemme tai annammeko muille mahdollisuuden uuteen elämään?” kysyy Helena Pöllänen.

Terveyspolitiikan tavoitteena on tehdä terveelliset vaihtoehdot mahdollisimman luonnollisiksi, sanoo professori Pekka Puska. Puska vastaanotti kiitokset EHYT:n toiminnanjohtaja Juha Mikkoselta edustajakokouksessa maaliskuussa toimittuaan EHYT:n valtuuston puheenjohtajana kaksi kautta vuosina 2017–2022.

JÄRJESTÖILLÄ TÄRKEÄ ROOLI KANSANTERVEYSTYÖSSÄ

Teksti: Raija Lahtinen

Kuva: Nikki Pesonen

Professori ja EHYT ry:n valtuuston puheenjohtajana toiminut Pekka Puska on tunnettu pitkäjänteisestä työstään kansanterveyden parissa. Puska luopui puheenjohtajuudestaan edustajakokouksessa maaliskuussa. EHYTiä hän ohjeistaa jatkamaan työtä niin vanhojen kuin uusienkin kansanterveyshaasteiden parissa.

Suomessa kansanterveyttä haittaavat valitettavasti pitkälti samat taudit kuin 50 vuotta sitten – eli sydän- ja verisuonitaudit, syövät ja diabetes.

”Kyse on elintavoista. Syyt liittyvät erityisesti ravintoon, tupakkaan, alkoholiin ja liikuntaan. Tavoitteena tulisi edelleen olla terveellisempi ruokavalio, alkoholin vähentäminen ja liikunnan lisääminen. Tärkeintä on, että voimme jatkaa tätä prosessia. Mutta jatkuvasti tulee myös monenlaisia uusia haasteita”, Pekka Puska sanoo.

Alkoholin kulutus on Suomessa edelleen korkea, ja se aiheuttaa vuosittain tuhansia kuolemantapauksia ja kymmeniä tuhansia sairaalakäyntejä, sosiaalipalvelujen tarvetta, inhimillistä kärsimystä ja yhteiskunnalle suuria kustannuksia.

Alkoholin lobbaus yltyy

Tänä keväänä alkoholiteollisuus ja vähittäiskauppa ovat lobanneet viiniä ruokakauppoihin entistä voimallisemmin.

”Viime hallituskaudella tehtiin lakiehdotus vahvojen alkoholituotteiden saamiseksi kauppoihin. Panimoliitto ja vähittäiskauppa lobbasivat sitä voimakkaasti. Ehdotus meni tiukassa äänestyksessä nurin. Nyt keskittynyt vähittäiskauppa eli K- ja S-ryhmät sekä Lidl ovat vyöryttämässä uutta ehdotusta saada viinit ruokakauppoihin”, toteaa Puska.

Terveysjärjestöt ovat olleet yhteydessä puolueisiin, joiden enemmistö näyttäisi Puskan mukaan kannattavan nykyistä vastuullista alkoholipolitiikkaa.

Järjestöt ovat tehneet myös väestökyselyjä ja kertoneet laajasti väestölle haitallisista seurausvaikutuksista, joita muun muassa THL on arvioinut. Teollisuuden ja terveysjärjestöjen kyselyissä on saatu hieman erilaisia tuloksia.

”THL on vuosittain arvioinut väestön alkoholipoliittisia mielipiteitä. Viimeisessä kyselyssä enemmistö 53 prosenttia kannatti nykyistä alkoholipolitiikkaa, ja vain kolmannes halusi kiristystä. Viinien ohella myös väkevien tulemistä kaikkiin kauppoihin – mikä olisi todennäköinen seuraus – kannatti

vain 25 prosenttia. Kun Alkolla on alle 400 myymälää, vaatimus toisi alkoholi-juomat tuhansiin kauppoihin, kioskeihin ja huoltoasemille.”

Kun saatavuus lisääntyisi, se toisi myös melkoisen kaupallisen markkinoinnin. Puska pitääkin tärkeänä, että EHYT tuo esille ne merkittävät rahausumat, joilla kauppa pyrkii vaikuttamaan saadakseen ainakin huomattavan osan alkoholijuomista kauppoihinsa.

”Kysynkin – raha vai terveys, toteaa Puska retorisesti ja painottaa, että EHYTin kannattaa nyt jatkaa mahdollisimman laajasti kampanjointia alkoholimyynnin vapauttamisen haitoista.”

Puska kiinnittää huomiota lobbauksen moniin muotoihin Suomessa: Firmojen edustajat käyvät tapaamassa poliitikkoja ja hankkivat liittolaisia, kuten Panimoteollisuus Jääkiekkoliiton. Elinkeinoelämä osallistuu julkiseen keskusteluun kannanotoin ja palkkaamiensa ”keskustelijoiden” kautta.

Sosiaalisessa mediassa ”keskustelijat” vähättelevät alkoholin haittoja ja kertovat osatouksia. Somekeskustelu käy usein jopa aggressiivisena.

Lisäksi mainonta on muuttumassa yhä monitahoisemmaksi.

”Markkinointi on intensiivistä, ja siinä hyödynnetään asiakkaista kertyviä tietoja. Virvoketeollisuudella ja tupakkateollisuudella on myös paljon ’tieteellisesti’ suunniteltua markkinointia. Ne tietävät, mikä tuottaa mielihyvää ja mikä ei.”

Puska huokaisee, että kaikkeen lobbaukseen liittyvät argumentit ovat samanlaisia; niissä vedotaan verotulojen ja työllisyyden kasvuun sekä korostetaan ihmisen omaa vastuuta, valinnanvapautta ja terveyskasvatusta.

”Ympäristön paine on kuitenkin hyvin tärkeä elintavoissa – ja varsinkin nuorille. Terveyspolitiikan tavoitteena on tehdä terveelliset vaihtoehdot mahdollisimman luonnollisiksi.”

Haasteena uudet nikotiinituotteet

Tupakkalain tavoitteena on savuton Suomi vuoteen 2030 mennessä. Paljon hyvää onkin jo saatu aikaan, ja tupakkointi on vähentynyt. Poliittinen tuki on vahvaa. Viime vuonna tupakkala-

kia kiristettiin muun muassa niin, että tupakan maustamiskielto tiukentui ja brändäys kiellettiin. Tämän vuoden toukokuussa tupakkapakkausten on oltava yhdenmukaisia.

Haasteita kuitenkin riittää edelleen.

”Haasteena ovat uudet nikotiinituotteet, joita kansainvälinen tupakateollisuus on siirtynyt kauppaamaan”, toteaa Puska.

Niitä markkinoidaan voimakkaasti lapsille ja nuorille, ja saatavuus on tehty helpoksi.

Puska kuului tupakka- ja nikotiinipolitiikan kehittämistyöryhmään, joka edellyttää, että seuraavassa hallitusohjelmassa sitoudutaan sen tekemisiin ehdotuksiin.

”Nikotiinituotteille on saatava kunnan sääteley. Tupakan ja muiden nikotiinituotteiden käytön lopettamisen tukea on tehostettava ja myynnin ikäraja on nostettava 20 ikävuoteen. Tavoitteena on myös savuttomuus asuntoyhteisöissä.”

Kansanterveystyö järjestöillä

Kansanterveyslaitoksen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) pääjohtajana aiemmin toiminut Puska toteaa, että monessa maassa on valtiollinen terveyskasvatustulos, mutta Suomessa kansanterveystyö tapahtuu paljolti järjestöjen piirissä.

”THL on terveyden asiantuntijalaitos, ja sen työ välittyy kyllä järjestöjen työhön. Tämä on ihan hyvä systeemi. Järjestöillä pitäisi kuitenkin olla varoja hyvään terveyskasvatustyöhön. Ovatko budjettipäätökset jatkossa riittävän suuria? Kun tulee kova paine karsia jostain, poliitikot karsivat helposti ’pehmeiksi’ koetuista kohteista”, arvioi Puska.

EHYTin kaltaisilla järjestöillä on Puskan mielestä riittävästi hartioita lobbaukseen kansanterveyden kehittämisen puolesta, vaikka kampanjointiin ei ole juurikaan varoja.

”Järjestöillä on keinoja, ne voivat tehdä esimerkiksi erilaisia kyselyjä. Kun Taloustutkimus kysyi kuluttajilta, pitäisikö energiajuomien myynti kieltää alle 15-vuotiailta, vastaajista yli 80 prosenttia vastasi ’kyllä’. Tällaisen tiedon jakaminen on tärkeää.”

MITÄ RAHAPELIJÄRJESTELMÄLLE KANNATTAISI TEHDÄ?

Teksti: Riitta Matilainen

Kuva: Jukka Rapo

Sisäministeriön asettama työryhmä selvitti rahapelijärjestelmän nykytilannetta ja sitä, millaisia vaihtoehtoja sille voisi olla tulevaisuudessa. EHYTin rahapelihaittayksikön päällikkö Riitta Matilainen oli yksi esiselvitystyöryhmän jäsenistä.

17. HUHTIKUUTA 2023 julkaistun esiselvityshankkeen tavoitteena oli arvioida yksinoikeusjärjestelmän nykytila suhteessa arpajaislain tavoitteisiin, tarkastella verrokkimaissa käytössä olevia rahapelijärjestelmiä sekä arvioida erilaisten rahapelijärjestelmien yhteiskunnallisia hyötyjä ja haittoja. Esiselvitys tehtiin poliittisen päätöksenteon tueksi. Ryhmän puheenjohtajana toimi **Harri Sailas** ja jäseninä **Mikko Alkio**, **Tuija Brax** ja **Riitta Matilainen**.

Internetissä tapahtuva rahapelaaminen muodostaa jo noin kaksi kolmasosaa Suomen rahapelimarkkinoiden kokonaisuudesta. Yksinoikeusjärjestelmien ulkopuolisia rahapelejä (eli muita kuin Veikkauksen rahapelejä) pelaavien

rahapelaajien määrä on pysynyt melko tasaisena (n. 5–6 % väestöstä), mutta heidän rahapeleihin käyttämänsä rahamäärä on huomattava eli noin 500–550 miljoonaa euroa vuodessa. Yhä useampi rahapeliongelma aiheutuu juuri tästä sääntelemättömästä rahapelaamisesta, jonka aiheuttamia haittoja on vaikea ehkäistä ja vähentää.

Työryhmä hahmotteli kolme vaihtoehtoa

Esiselvityksessä hahmoteltiin kolme vaihtoehtoa rahapelijärjestelmälle. Huonoin vaihtoehto olisi olla tekemättä mitään. Yksi vaihtoehtoista on Norjan tapaan vahvistaa rahapelimonopolia. Se onnistuisi usuin yksinoike-

usjärjestelmän ulkopuolista rahapelaamista koskevin estotoimin, jolloin myös rahapelihaittoja voitaisiin ehkäistä tehokkaammin.

Esiselvityksessä nostettiin esille myös mahdollisuus siirtyä online-rahapeliin lisenssijärjestelmään Ruotsin ja Tanskan malliin. Lisenssijärjestelmässä yritykset voisivat hakea lisenssiä eli oikeutta järjestää rahapelejä. Lisenssiehdot täyttävät rahapeliyhtiöt siirtyisivät Suomen sääntelyn piiriin ja maksaisivat lisenssimaksun sekä arpajaisveroa voitoistaan.

Tämän lisenssijärjestelmän piiriin kuuluisivat lähtökohtaisesti online-kasinopelit ja online-vedonlyönti. Veikkauksen yksinoikeudeksi jäisivät

rahapeliautomaatit, fyysiset kasinot, kivijalassa tapahtuva vedonlyönti ja arvat sekä lotto- ja arvontapelit kanavasta riippumatta.

On todennäköistä, että kanavointiaste eli säännellyn pelaamiseen piiriin tuleva rahapelaamisen määrä nousisi online-lisensijärjestelmän myötä. Esiselvityksessä on hahmoteltu varsin tarkasti lisenssin ehtoja ja sääntelyä.

EHYTin linjaukset tulevaisuudesta

EHYT julkaisi yhdessä muiden rahapelihaittaehkäisytyötä tekevien järjestöjen kanssa kannanoton esiselvityksestä, jossa korostettiin, että rahapelihaittoja ja -ongelmia esiintyy kaikissa rahapelijärjestelmissä. Eli olipa järjestelmä mikä tahansa, sen yksiselitteisenä tavoitteena tulee olla rahapelaamisesta aiheutuvien terveydellisten, taloudellisten ja sosiaalisten haittojen ehkäiseminen ja vähentäminen. Siksi lainsäädännössä on huomioitava haittojen ehkäisy ja vähentäminen laajasti ja yksityiskohteisesti. Myös muun muassa rahapelien markkinointia on säänneltävä tiukasti.

EHYT korostaa myös omana kantanaan, että rahapelijärjestelmässä ja siinä tehtävissä muutoksissa on aina oltava etusijalla rahapelihaittojen ehkäisy ja vähentäminen eivätkä valtion taloudelliset intressit. Rahapelaamisen kanavointiasteen nostamistavoite on toteuttava siten, että kanavoinnilla ei lisätä rahapelihaittoja. Rahapelijärjestelmän ja sen sääntelyn on perustuttava tutkittuun tietoon. Mahdolliseen online-rahapelien lisensijärjestelmään siirtyminen edellyttää erittäin huolellista valmistelua ja lisäselvityksiä.

Uusi hallitus on paljon vartijana rahapelijärjestelmän tulevaisuutta linjattaessaan. EHYT tarjoaa myös jatkossa asiantuntemustaan poliittisten päättäjien käyttöön.

Esiselvitys on luettavissa: <https://intermin.fi/-/rahapelitoiminnan-yksinoikeusjarjestelmaa-koskeva-esiselvitys-valmistunut>

Järjestöjen kannanotto: <https://ehyt.fi/uutishuone/tiedotteet/kannanotto-rahapelijarjestelman-tarkein-tehtava-on-ehkaista-ja-vahentaa-rahapelihaittoja/>

Ehkäisevä päihdetyö on kuin perintökesämökki

Mitä yhteistä on ehkäisevällä päihdetyöllä ja perintökesämökillä? No arvaatkos?

Silloin kun joku asia kuuluu kaikille, niin se ei oikein tunnu kuuluvan kenellekään. Mökillä se on joku muu, joka hoitaa ikkunoiden pesun ja puiden pilkkomisen. Kunnassa joku muu ehkäisee ja vähentää päihdehaittoja. Tai se on joku muu järjestössä tai kaveripiirissä, joka ottaa puheeksi, kun tutun epäillään olevan pulassa.

On inhimillistä, että nautimme mieluummin valmiin työn tuloksista kuin näemme itse kamalasti vaivaa mielekkään lopputuloksen eteen. Helposti käy kuitenkin niin, että kukaan muu ei ole ehtinyt myöskään hoitaa tekemättömiä töitä ja asiat ovat rempallaan. Pahimmillaan tämä johtaa siihen, että arvostamme muiden tekemättä jättämisistä tai huonoa työn jälkeä.

Kesämökillä ja ehkäisevässä päihdetyössä jokaisen vastuulla on tarttua toimeen ja tehdä oma pieni osuus yhteisistä hommista. Pienetkin asiat voivat olla merkityksellisiä yleisen ja yhteisen hyvinvoinnin ja viihtyvyyden turvaamiseksi. Ehkäisevä päihdetyö koetaan usein asiaksi, joka on joku erillinen toimi, mutta todellisuudessa se on puhtaimmillaan ja yksinkertaisimmillaan lähimmäisestä välittämistä ja läsnäoloa hetkessä. Niitä pystyy tarjoamaan jokainen, oli sitten ehkäisevän päihdetyön ammattilainen, jonkun muun alan osaaja tai ihan tavallinen läheinen tai kanssakulkija.

Me yhdessä täydennämme ehkäisevää päihdetyötä jokainen omalla palalammella. Mieti, mitä juuri sinä voit omissa toimeissasi tai arjessasi tehdä? Päihdetyön teemoista keskusteleminenkin avoimesti on mitä tärkeintä panosta yhteiseen pottiin.

Monia asioita voi tehdä omin päin, mutta tehokkaampaa ja vaikuttavampaa työstä tulee, kun työtä tehdään yhdessä ja samansuuntaisesti. Työn tekemistä helpottaa, kun joku ottaa ohjat, jotta vältytään päällekkäiseltä työltä ja toisaalta tulee huolehdittua, että kaikki tarvittavat asiat tulee tehtyä. Kunnassa viimesijainen vastuu ehkäisevästä päihdetyöstä on lakisäätisellä ehkäisevän päihdetyön toimielimellä. Käytännössä työtä koordinoi ehkäisevän päihdetyön koordinaattori tai ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilö.

Mutta kuka ottaisi koppia tavallisesta lähimmäisestä välittämisestä tai sen mökin ikkunoiden pesusta? Perintökesämökin huolehtimisesta koordinoimista ei voi ulkoistaa eikä organisaation rakentaminen ehkä olisi toimivien sukulaisuhteiden kannalta kovin järkevää. On siis vaan otettava siivousvälineet kauniiseen käteen ja ryhdyttävä toimeen ihan itse.

Suomen suvi on alkamaisillaan ja kesämökit kutsuvat rentoutumaan. Meillä kaikilla on mukavampaa, kun hommat on tehty edes riittävän hyvin. Silloin kaikilla on viihtyisää ja turvallista ja aikaa jää myös elämästä nauttimiseen.

Heli Vaija

Asiantuntija, Etelä-Suomi

Kaverituki päihdehuolissa -materiaalit

Yläkouluikäisille suunnatun Kaverituki päihdehuolissa -materiaalisarjan tavoitteena on kannustaa nuorta pohtimaan omaa suhtautumistaan päihteisiin sekä puhumaan mahdollisista huolistaan aikuisille. Sarjaan kuuluu ilmaiseksi tulostettavissa oleva julistesarja sekä tarra-arkki, jota on saatavilla tapahtumista, joissa EHY:n Nuorisolan Osaamiskeskustointi on mukana. Kiinnitä juliste tai julisteet paikkaan, jossa kohtaat nuoria.

www.ehyt.fi/tuote/kaverituki-paihdehuolissa-julistesarja

Materiaalia ruotsiksi

EHYT tuottaa jatkuvasti runsaasti materiaalia myös ruotsiksi. Ruotsinkieliset materiaalit löytyvät valitsemalla materiaalipankin kielivalikosta kieleksi ruotsi tai suoraan verkkosivujen ruotsinkielisestä osiosta. Tutustu ja ota käyttöön!

www.ehyt.fi/sv/material-publikationer

Uusi materiaali urheilutoimijoille

Viisi askelta lasten ja nuorten päihde- ja pelihaittojen ehkäisemiseksi urheiluseuratoiminnassa -materiaalin tarkoitus on auttaa urheiluseuratoimijoita suunnittelemaan päihde- ja pelihaittoja ehkäisevää toimintaa lasten ja nuorten urheilussa. Materiaali esittelee viisi vaikuttavaa asiaa, jotka seuratoiminnassa on tärkeä ottaa huomioon. Mitkä asiat teidän joukkueessanne/seurassanne on jo huomioitu?

www.ehyt.fi/tuote/viisi-askelta-lasten-ja-nuorten-paihde-ja-pelihaittojen-ehkaisyemiseksi-urheiluseuratoiminnassa

EHYTin vuosikertomus 2022 saatavilla

EHYTin vuosikertomus on nyt ladattavissa verkkosivuiltamme. Vuosikertomus koostuu noin kahdestakymmenestä artikkelista ja kymmenistä tunnusluvusta, jotka kuvaavat järjestön tekemää työtä vuonna 2022. Tutustu vuosikertomukseen osoitteessa www.ehyt.fi/tuotekategoria/vuosikertomukset.

Tule mukaan -esite jäsenyhdistysten käyttöön

"Meidän yhdistyksessämme pääset tekemään monipuolista ehkäisevää päihdetyötä kotipaikkakuntasi hyväksi!" EHYTin jäsenyhdistyksillä on nyt käytettävissään uusi esite, jossa kannustetaan mukaan yhdistyksen toimintaan.

Tule mukaan ehkäisevän päihdetyön paikallistoimintaan -esitemateriaalin saatte käyttöönne ilmoittamalla alueenne asiantuntijalle esitteeseen tulevat tiedot, joilla teidän yhdistykseenne saa yhteyden (yhdistyksen nimi ja yhteystiedot, esim. sähköpostiosoite, verkkosivun tai Facebook-sivun osoite ja/tai puhelinnumero). Saatte valmiin painotiedoston, josta voitte omakustanteisesti teettää tulostettua esitettä kopiointiliikkeessä.

Alueellisten asiantuntijoiden yhteystiedot
www.ehyt.fi/alueellinen-toiminta

Materiaalia alkoholipolitiikasta

"Viinit ruokakauppaan!" – Mitä se oikeasti tarkoittaa? Miten alkoholihaittoja voidaan vähentää alkoholipolitiikalla? Entä miten lapset ja nuoret voidaan huomioida alkoholipolitiikassa? EHYTin verkkosivuille on koottu runsas paketti tietoa alkoholipolitiikkaan liittyvistä kysymyksistä. Sivuilta löytyy verkkoartikkeleita, kyselytutkimusten tuloksia sekä ladattavaa tai tulostettavaa materiaalia.

www.ehyt.fi/vaiuttamistyo/alkoholipolitiikka

Supervoimat voivat ehkäistä nuorten päihdekokeiluja

Vanhemmilla ja kasvattajilla on iso rooli lasten sosiaalisten ja tunnetaitojen vahvistamisessa. Näiden taitojen vahvistamiseen keskittyy EHYTin uusi Supervoimat-kampanja. Kampanja on suunnattu sekä lapsille ja nuorille, että heidän vanhemmilleen. Viesteillä pyritään opettamaan lapsille erilaisia sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kannustamaan vanhempia näiden taitojen vahvistamiseen. Tunnetaidot ovat itsetuntemuksen ja hyvän mielenterveyden perusta. Niiden vahvistaminen ennaltaehkäisee sekä mielenterveysongelmia että päihdekokeiluja.

Supervoimat-kampanja on jatkoa EHYTin aiemmalle vuoden mittaiselle Kuuntele ensin -kampanjalle. Molemmat kampanjat pohjautuvat YK:n huumausaine- ja rikosasioiden toimiston (UNODC) tuottamiin Listen First -materiaaleihin. Supervoimat -kampanjan materiaaleina toimii kymmenen julisteiden ja videoiden muodossa esiteltävää supervoimaa, sekä ryhmänohjaajien toimintavihko, jossa on käytännön tehtäviä supervoimien vahvistamiseksi. Kampanja tulee näkymään EHYTin sosiaalisen median kanavilla sekä verkkosivuilla 14.8.–22.10.2023. Kampanjaa toteutetaan myös Vesaisen keskusliitto ry:n leiritoiminnassa tulevana kesänä.

Lisätietoa kampanjasta: www.ehyt.fi/supervoimat

Verkkotestejä alkoholinkäytöstä

Omaa alkoholin ja muiden päihteiden käyttöä voi tarkastella erilaisten testien avulla. Testit voivat auttaa huomaamaan ja tunnistamaan mahdolliset riskit omissa tottumuksissa. Yksi tunnetuimmista on Maailman terveysjärjestö WHO:n kehittämä AUDIT-testi eli 10 kysymystä alkoholinkäytöstä. AUDIT-testi mittaa juomiseen mahdollisesti liittyviä riskejä ja haittoja.

www.huugo.fi/audit-testi

Oletko kysellyt raittiilta syytä juomattomuuteen? Oletko joskus yllyttänyt ketään "yksille" humaltumistarkoituksessa? Alkoholilla on monenlaisia vaikutuksia käyttäjälleen. Alkoholilla on sosiaaliset vaikutukset -testissä pääset pohtimaan omaa alkoholinkäyttöäsi suhteessa perheenjäseniisi, ystäviisi, työka-vereihin ja muihin ihmisiin.

www.huugo.fi/testi-sosiaalisesta-vastuusta-ja-alkoholin-kaytosta

Henkilökuvassa Kari Hyvärinen

Pohjois-Karjalan kansanterveys ry:stä

Teksti: Elisa Aarnio

1. Missä yhdistyksessä toimit ja mikä on roolisi siinä? Millaista toimintaa yhdistyksellänne on?

Toimin Pohjois-Karjalan kansanterveys ry:n toiminnanjohtajana. Yhdistyksemme toimii Pohjois-Karjalan alueella, mutta toimipisteemme sijaitsee Joensuun keskustassa. Yhdistyksemme tunnetaan Pohjois-Karjalan kansanterveyskeskuksena.

Yhdistyksemme on lähtöisin Pohjois-Karjala projektista, joka tähtäsi poikkeuksellisen suureksi nousseen sydäntautikuolleisuuden vähentämiseen Pohjois-Karjalassa. Projekti päättyi vuonna 1997, jonka jälkeen toiminta jatkui itsenäisesti viisi vuotta entiseltä pohjalta, kunnes vuonna 2002 Pohjois-Karjalan kansanterveys ry perustettiin. Itse tulin yhdistykseen töihin vuonna 2004, jolloin toimin erilaisissa terveyttä edistävissä kehittämishankkeissa, kunnes vuonna 2018 sijaistin silloista toiminnanjohtajaa ja sillä tiellä olen edelleen.

2. Millaista toimintaa yhdistyksellänne on?

Olemme terveyden edistämisen asian tuntijajärjestö, jonka historia tulee yhteisötasoisesta terveyden edistämisestä ja jatkuu edelleen strategiassamme. Tällä hetkellä teemme työtä monella eri tasolla. Perustoimintamme rahoitus tulee STEAlta. Siihen kuuluu ehkäisevä päihdetyö, ravitsemus, liikunta ja uusimpana ympäristöterveys. Ylläpidämme teematyöryhmiä, joissa pyrimme toimimaan alueellamme konkreettisesti asiakaspinnassa ja tekemään myös vaikuttamistyötä. Tämän lisäksi meillä on erillishankkeita, toimimme esimerkiksi kuntien hyvinvoinnin- ja terveydenedistämistyön tukena sekä Ennalta ehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa-hankkeen osatoteuttajana.

Ehkäisevän päihdetyön työryhmä koostuu eri järjestöjen ja julkishallinnon edustajien asiantuntijoista ja sen tavoitteena on edistää nikotiinittomuutta. Tavoitteina on lisätä tietoutta tupakkatuotteiden käytön

haitoista ja niiden seurauksista, ehkäistä nuorten savukkeiden ja nuuskan käytön aloittamista sekä tukea.

Liikuntatyöryhmämme tavoitteena on kannustaa väestöä liikkumaan, lisätä tietoisuutta terveysliikunnan hyödyistä ja liikkumattomuuden haitoista sekä saada liikunta osaksi kunnallista päätöksentekoa ja hyvinvointisuunnitelmia.

Ravitsemustyöryhmämme tavoitteena on lisätä tietoisuutta terveellisestä ravitsemuksesta, vaikuttaa joukkoruokailuun, kauppaan ja elintarviketeollisuuteen ravitsemuksellisesti tärkeissä asioissa sekä tukea yksilöitä terveellisten ravitsemustottumusten omaksumisessa. Meillä on juuri alkamassa vaikuttamiskampanja Pohjois-Karjalan osuuskaupoissa teemana suola.

3. Miksi lähdit mukaan vapaaehtoistoimintaan? Mikä siinä on parasta?

Sanoisin että ihan sattumalta. Valmistuin fysioterapeutiksi vuonna 1994 laman aikaan ja jatkoin suoraan yliopistoon lukemaan terveystieteitä. En ehtinyt valmistua, kun erään puolittutavan kautta tuli tietoon Kansanterveyskeskuksella oleva terveysliikuntaan suuntautuva kehittämistoimi ja sitten

pujahdin niin sanotusti takaoven kautta tänne töihin. Minut on saanut jatkamaan tässä työssä se, että koko ajan olen saanut oppia jotain uutta. Aina on löytynyt jotain uutta kehitettävää ja kokemusten kautta on avautunut uusia erilaisia tehtäviä. Parasta tässä työssä on se, että saan itse vaikuttaa työnkuvaani ja kehittämistyö on innostavaa.

4. Mikä on yhdistystoiminnassa kokemasi kohokohta?

Parasta on se, kun on kehittänyt yhteistyössä kuntien kanssa jotain ja se jää elämään alueelle. Yhtäkkiä huomaa pitkänsikin ajan jälkeen, että niitä meidän kehittämisiä juttuja edelleen käytetään. Tulee sellainen olo, että on tehty ihan oikeitakin asioita. Me toimimme Pohjois-Karjalassa hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen näköalapaikalla. Saamme tehdä yhteistyötä keskeisten kumppaneiden kanssa. Meillä on hyvin luottamukselliset suhteet Siunsojen toimijoihin, kuntatoimijoihin ja EHYT:iin, joka on tosi tärkeä tuki meille. Kohokohdat ovat niitä pieniä yksittäisiä juttuja ja kun saa olla mukana jossain isommassa.

5. Millaiselta tulevaisuus yhdistyksessä näyttää?

Aina tulevaisuuden rahoitus STEAlta huolestuttaa ja siksi olemme myös tietoisesti pyrkineet etsimään myös muita rahoituskanavia. Näkisinkin kuitenkin, että luottavaisena saa omaa toimintaa toteuttaa. Me löydämme aina hyviä tyyppejä tekemään tätä työtä ja se tekee tästä työstä myös arvokasta, kun on motivoituneita, osaavia ja innostuneita tekijöitä. Se saattaa olla yksi tulevaisuuden haaste, mutta tähän mennessä olemme hyvin onnistuneet rekrytoinneissa.

Uutena toimintana meillä on Ylen Miljoona roskapussia-kampanja, jota toteutamme Pohjois-Karjalan alueella. Meidän tulee tulevaisuudessa myös miettiä omaa palvelutuotantoamme järjestötoimijana niin, että pystymme kehittämään omaa toimintaamme osana tulevaisuuden rahoitusta.

Helsinki

HELSINKI EHYT:n ja Aivovammaliiton uusi yhteinen kampanja, Kippistä kohtuudella, toteutettiin ensimmäistä kertaa vapun alla. Kampanjan päätapahtuma järjestettiin Helsingin keskustakirjasto Oodissa. Jatkossa vuosittain järjestettävällä kampanjalla halutaan muistuttaa turvallisen juhlimisen tärkeydestä ja antaa vinkkejä siihen, kuinka vähentää omaa alkoholinkäyttöään.

Kouvola

KOUVOLA Kippistä kohtuudella -kampanja starttasi vappuviikon maanantaina Kouvossa Mielessä tuulee -tapahtumassa. Muistutimme, että juhliminen tekee hyvää ihmisen hyvinvoinnille, ja että se kannattaa tehdä turvallisesti humalajuomista välttämällä. Kouvolan tapahtumassa mukana olivat Kouvolan Liikenne- ja Kymenlaakson aivovammayhdistys. Hyviä keskusteluja, lämmin tunnelma, ja mainio yhteistyön alku! Kuvassa EHYT:n asiantuntija **Heli Vaija**, Kymenlaakson aivovammayhdistyksen puheenjohtaja **Jari-Pekka Honkala** ja Kouvolan liikenne- ja koulutusjärjestön **Seppo Mikkola**.

Kempele

KEMPELE Oulun alueen Kippistä kohtuudella -kampanjapahtuma järjestettiin kauppakeskus Zeppelinissä. Päivä oli antoisa ja tapahtuma kiva. Kuvassa tapahtuman järjestäjät Oulun Seudun EHYT ry:stä ja Oulun seudun Aivovammayhdistyksestä esitapöydän ääressä.

Tampere

TAMPERE Tampereella Kippistä Kohtuudella -kampanja oli esillä Kumppanuustalo Arttelin Hepokattisalissa. Tapahtumaa olivat järjestämässä Tampereen Elokolo ja Tampereen Seudun Aivovammayhdistys ry. Kuvassa **Markku Vehviläinen** Tampereen Seudun Aivovammayhdistyksestä ja **Jani Saarinen** Aivovammaliitosta.

Tampereen seudun EHYT ry oli mukana Eläkkeelle! -tapahtumassa Sampolassa 25.4. Tapahtuman järjestivät Tampereen kaupunki, Tampereen seudun työväenopisto ja iso joukko yhdistyksiä.

JÄRJESTÖTOIMINNAN AJANKOHTAISET

Hanna Heikkilä

Yhdessä kohti uutta kolmivuotiskautta

EHYT:n työtä seuraavan kolmivuotiskauden ajan ohjaamaan valittiin uusi valtuusto ja vahvistettiin strategia, kun EHYT:n jäsenyhdistykset kokoontuivat Helsingin keskustakirjasto Oodiin Edustajakokoukseen maaliskuussa. Painavan keskustelun, hyvien päätösten ja iloisten kohtaamisten päivä oli tärkeä – kiitos vielä kaikille mukana olleille. Uusi valtuusto aloittaa työnsä toukokuussa, ja toivotamme siellä vaikuttaville hyvää ja antoisaa työskentelyä.

Pitkän tähtäimen suunnitelmien ohella näin kesän alla on myös hyvä hetki ryhtyä jo miettimään tulevan syksyn toimintaa. Vuoden toisesta järjestölehdessä löydät tuttuun tapaan kuulumisia sekä myös jo ideoita syksyn työhön. Erityisesti kannattaa katsoa syksyn aluefoorumien päivät ja paikkakunnat - ja toivon mukaan merkata nämä tärkeät päivämäärät kalentereihin!

Aluefoorumeissa tavataan

Ensi syksynä aluefoorumeita toteutetaan taas pitkän tauon jälkeen kaksipäiväisinä perjantaista lauantaihin kestävinä alueellisinä tapahtumina. Hyödynnämme yhteisen ajan käymällä läpi ajankohtaisia valtakunnallisia asioita vaikuttamistyömme kannalta, vaihdamme kokemuksia eri jäsenten toiminnasta, ja toivon mukaan tarjoamme myös konkreettisia ideoita ja työkaluja paikalliseen toimintaan. Aluefoorumit järjestetään kolmella paikkakunnalla. Toivomme osallistujia mahdollisimman monesta jäsenyhdistyksestä. Yhteinen kohtaaminen ja keskustelu on äärettömän arvokasta – eli pitäkää silmällä elokuussa aukeavaa ilmoittautumista.

Kampanjoista paikallista toimintaa

Kesäloman alku kutsuu juhlistamaan alkavaa lomaa. Joillekin nuorille se on yhä juhla, johon kuuluu alkoholi. Nuorille helppoin tapa saada alkoholia on pyytää täysi-ikäinen henkilö ostamaan sitä heille. Usein tämä täysi-ikäinen henkilö on kaveri, tuttu tai perheenjäsen.

EHYT:n Hakematta paras -kampanja käynnistyy taas koulujen päättymisen alla. Kampanjan tavoitteena on saada täysi-ikäiset, erityisesti vanhemmat, ymmärtämään, miksi al-

koholia ei kannata ostaa alaikäiselle lapselle. Kyseessä on somekampanja, ja sen materiaaleja kootaan EHYT:n verkkosivuille osoitteeseen www.ehyt.fi/hakemattapas. Sinne on myös koottu hyvää tietoa miksi ja miten meidän tulisi puuttua nuorten alkoholinkäyttöön. Ehkä nuorten vastuullisen juhinnan tukeminen ja kampanjan viestien levittäminen sopisi teidänkin alueellenne tai yhdistyksenne some-kanaviin?

Jo monille tutuksi tullut Lahjoita lämpöä -keräyskampanja alkaa taas syyskuussa ja jatkuu marraskuun loppuun. Kampanja on kaikille avoin ja halukkaat voivat neuloa ja lahjoittaa uusia lapasia tai muita lämmittäviä neulomuksia. Kampanjaan jokainen voi osallistua omien taitojensa ja mielikuvituksensa voimin – vaikka yhteinen neulontailta järjestäen. Moni jäsenyhdistys on ollut mukana kampanjassa myös koordinoimassa jakoa ja toimittamassa lahjoituksia omalle paikkakunnalleen lämmikettä tarvitseville. Nyt on hyvä aika pohtia, miten haluaisitte tänä vuonna osallistua.

EHYTissä ja jäsenten työssä tapahtuvaa tiedoksi kohderyhmille

Jäsenyhdistyksille yksi hyvä väylä markkinoida tapahtumiaan on hyödyntää EHYT:n tapahtumakalenteria (www.ehyt.fi/tapahtumat). Sinne voivat myös jäsenyhdistykset ilmoittaa kaikille avoimia yleisötapahtumiaan, EHYT:n eri hankkeiden ja osastojen ohella. Oletko jo huomannut esimerkiksi Kunnan Elämän ry:n ansiokkaasti jo 78. kerran yhdessä Kilpisjärven Saana-Veikkojen kanssa järjestämät Kilpisjärven perinteiset Juhannushiihdot?

Tapahtumakalenterista löytyy laaja kirjo toimintaa ja koulutusmahdollisuuksia. Onkin hyvä idea paitsi hyödyntää sitä tiedon levittämiseen omasta toiminnastaan, myös osallistua itse sen markkinointiin sekä seurata sitä sillä silmällä, tarjoaisiko se jotain kiinnostaa tekemistä tai uutta opittavaa oman yhdistyksen väelle. Tämän lehden ilmestymisen aikoihin syksyn koulutustarjontamme ryhtyy jo olemaan kattavasti listattuna, - esimerkiksi Ensihuoli-koulutukset tarjoavat monenlaisten yhdistysten aktiiveille hyvää tukea huolen puheeksiottamiseen.

- Tipaton tammikuu -kampanja
- Toimintatukihakemusten jättäminen EHYT ry:lle

- Mediataitoviikko (helmikuun toinen viikko)
- Ystävänpäivä 14.2.
- Toimintatukipäätökset

- Vuosikokoukset (jonka jälkeen ed. vuoden toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen toimittaminen EHYT ry:lle).

- Huumeita liikenteessä -kampanja
- Maailman terveyspäivä 7.4.

- Selvin päin kesään -kampanja
- Päihdepäivät 10.-11.5.2023
- Maailman tupakaton päivä 31.5.

Toimintatukea syksylläkin

Vuosittainen toimintatuen hakuaika oli alkuvuodesta ja myönnetty toimintatuet ovat jo yhdistysten käytössä. Lopputyksystä on kuitenkin tulossa vielä toinen hakukierros, jolloin toimintatukea voivat hakea ne EHYTin jäsenyhdistykset, joiden tälle vuodelle myönnetty tuki on alle 4000 euron kattorajan. Toimintatukea voivat hakea myös ne yhdistykset, joille ei keväällä myönnetty avustusta tai joiden avustusehdot ovat täyttyneet vasta myöhemmin. Näistä saa tietoa myöhemmin mm. verkkosivulta www.ehyt.fi/toimintatuki.

Uusia jäseniä ja henkilöstöuutisia

EHYTin jäseniksi liittyi huhtikuussa kaksi uutta jäsentä - Työttömien ay-jäsenten tukiyhdistys ry (Tatsi), sekä taiteen tarjoamia keinoja työssään kansalaisten osallisuuden tukemiseksi hyödyntävä Puppa ry.

Henkilöstössämme on myös tapahtunut pieni muutos. Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan alueiden asiantuntija, **Elisa Aarnio**, on palannut vanhempainvapailta takaisin työrintamalle, samalla kun hänen sijaisenaan toiminut Elina Hartikainen siirtyi Syöpäyhdistykseen asiantuntijaksi, jatkamaan meillä aloittamaansa uraa ehkäisevän päihdetyön parissa.

Myös Länsi-Suomessa on tapahtunut pieni muutos, kun kolmen Pohjanmaan alueella asiantuntijan sijaisuutta menestyksekkäästi hoitanut **Jesse Keskinen** solmi EHYTin kanssa vakituisen työsuhteen. Hänen edeltäjänsä Miia Hietaniemi työskentelee jatkossa Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle osallisuuden sekä järjestöjen ja hyvinvointialueen tukemisen parissa. Kaikille mainituille on mukava toivottaa onnea ja menestystä uusissa tehtävissään, ja iloita työn jatkumisesta syksyllä Elisan ja Jessen varmoissa käsissä.

Olemme koko 10 hengen voimin alue- ja järjestötyön osastolla, ja toki myös laajemminkin EHYTissä mahdollisuuksien mukaan, työnne tukena. Olkaa rohkeasti yhteydessä alueenne asiantuntijaan, ja kertokaa meille toiveitanne yhteistyöstä tai vaikkapa tapahtumien sisällöistä. Yhteystietomme löytyvät sivulta 17.

Yhdessä käynnistämme pian taas aktiivisen syksyn, jonka aikana jäsenyhdistystemme aktiivit kohtaavat tänäkin vuonna lukemattoman määrän eri elämäntilanteissa olevia kansalaisia – tehdään yhdessä työstä vaikuttavaa ja myös teijöilleen iloista.

Sitä ennen haluan kuitenkin toivottaa kaikille mahdollisimman rentouttavaa ja aurinkoista kesää.

Syksyllä nähdään!

ALUEFOORUMIT 2023

EHYT ry:n aluefoorumit ovat paikallistoimijoidemme yhteistyön ja koulutuksen paikkoja. Aluefoorumeihin ovat tervetulleita EHYTin jäsenyhdistykset vapaaehtoisineen, hallituksen ja valtuuston jäsenet sekä muut EHYTin toiminnassa olevat vapaaehtoiset.

EHYT kustantaa matkakulut aluefoorumeihin halvimman mahdollisen kulkuvälineen perusteella. Ohjelman mukaiset ruokailut ja ulkopaikkakuntalaisten majoitus ovat osallistujille maksuttomia.

LAITA PÄIVÄT MUISTIIN

Itä- ja Etelä-Suomen aluefoorumi
Lahti, pe-la 29.-30.9.2023

Pohjois-Suomen aluefoorumi
Rovaniemi, pe-la 6.-7.10.2023

Länsi-Suomen aluefoorumi
Tampere, pe-la 17.-18.11.2023

Lisätiedot ja ilmoittautuminen tulossa:
www.ehyt.fi/tapahtumat

Tervetuloa mukaan!

- Koulujen alkaminen
- Savuton Suomi -päivä 25.8.2023

- Lahjoita lämpöä -kampanja alkaa
- Liikenneturvallisuusviikko

- Vanhusten viikko 1.-8.10.2023
- 1710. Asunottomien yö (YK:n kansainvälinen päivä köyhyyden poistamiseksi)

- EPT-viikko (viikko 45)
- Peliviikko

- Anna lapselle raitis joulukampanja
- Vapaaehtoistoiminnan päivä
- Toimintatukiraportit EHYT ry:lle

HEINÄ

ELO

SYYS

LOKA

MARRAS

JOULU

Päihde- ja mielenterveyspalveluihin tuli parannuksia vuoden alussa

Päihde- ja mielenterveyslainsäädännön laaja uudistus tuli voimaan tämän vuoden alusta, jolloin päihde- ja mielenterveyspalvelut siirtyivät kuntien vastuulta hyvinvointialueiden vastuulle. Hyvinvointialueiden tulee tarjota päihde- ja mielenterveyspalveluiden lisäksi palveluja myös riippuvuuskäyttäytymisestä, kuten peliriippuvuudesta johtuvaan tuen tarpeeseen. Näistä säädetään pääosin sosiaalihuoltolaissa ja terveydenhuoltolaissa.

PÄIHTEITÄ ONGELMALLISESTI käyttäville ja päihdepalveluihin hakeutuville uudistus toi parannuksia. Lainsäädäntötyön tavoitteena on ollut, että palvelut ovat laadukkaampia, paremmin saatavilla, niitä annetaan yksilöllisen tarpeen pohjalta ja kaikilla ikäryhmillä on yhdenvertainen oikeus palveluihin. Lisäksi sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tehtäviä ja roolia selkiytetään päihde- ja mielenterveyspalveluissa.

Runsas palveluvalikoima on tärkeä osa laadukkaita päihdepalveluita. Hyvinvointialueiden tulee tarjota uusina palveluina yhteisösozialityötä, etsivää työtä ja päiväkeskustoimintaa päihdetyön erityisenä palveluna. Nämä sosiaalityön palvelut on suunnattu erityisesti niille, joilla on keskimääräistä enemmän ongelmia ja vaikeuksia hakeutua palveluiden piiriin. Muusta uudistuksesta poiketen tämä säännös tulee voimaan vasta 1.7.2023 alkaen.

Yksilölle, perheelle ja yhteisölle on tarjottava psykososiaalista tukea äkilli-

sissä järkyttävissä tilanteissa sekä sosiaalihuollosta että terveydenhuollosta. Sosiaalihuollon puolella tuki on sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta, terveydenhuollon puolella akuuttia kriisityötä.

Päihdeiden ongelmakäytöstä ja muusta riippuvuuskäyttäytymisestä johtuvaan tuen tarpeeseen järjestetään sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyön erityisinä palveluina ainakin sosiaalityötä, sosiaaliohjausta, sosiaalista kuntoutusta ja asumispalveluja. Uudella säännöksellä halutaan varmistaa se, että asiakas saa kaikki tarvitsemansa palvelut.

Sosiaalisessa kuntoutuksessa kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota asiakkaan konkreettiseen tarpeeseen. Kuntoutusta annetaan tavoitteellisesti, tavoitteita seurataan ja päivitetään.

Terveydenhuollon päihde- ja riippuvuushoito on entistä kokonaisvaltaisempaa. On huolehdittava siitä, että päihde- ja riippuvuushoidon potilas saa kaikki ne terveyden- ja sairaanhoi-

don palvelut, joita hän tarvitsee. Lisäksi perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon on tehtävä yhteistyötä. Kun henkilö siirtyy hoitoyksiköstä toiseen hoitoyksikköön tai sosiaalihuollon palveluihin, hoidon jatkuvuus on turvattava. Uutena kohderyhmänä ovat läheiset; myös heille on annettava tarpeen mukaisia päihde- ja riippuvuushoidon palveluita.

Yksilökohtainen tarve korostuu ja muodostaa keskeisen kriteerin palveluja annettaessa. Se on mainittu useaan kertaan sekä sosiaalihuoltolaissa että terveydenhuoltolaissa.

Asiakkaan ja potilaan etu on myös se, että sosiaalihuollon ja terveydenhuollon päihdepalveluiden tulee tehdä yhteistyötä muun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ehkäisevän päihdetyön kanssa.

Tuula Sillanpää
päihdeasiamies

EHYT RY ALUE-, JÄRJESTÖ- JA ELOKOLOTOIMINTA

HANNA HEIKKILÄ
ma. osastopäällikkö
p. 050 567 3270
hanna.heikkila@ehyt.fi

SOILE TÖRRÖNEN
järjestöasiantuntija
p. 040 526 7201
soile.torronen@ehyt.fi

NIKKI PESONEN
asiantuntija
p. 050 509 8759
nikki.pesonen@ehyt.fi

TIMO GLAD
asiantuntija
p. 040 527 1116
timo.glad@ehyt.fi

Pohjois-Suomi

SAIJA HIMANKA
asiantuntija
p. 050 439 1610
saija.himanka@ehyt.fi

SINIKKA KORPELA
asiantuntija
p. 0400 274 833
sinikka.korpela@ehyt.fi

Länsi-Suomi

JESSE KESKINEN
asiantuntija
p. 050 571 4818
jesse.keskinen@ehyt.fi

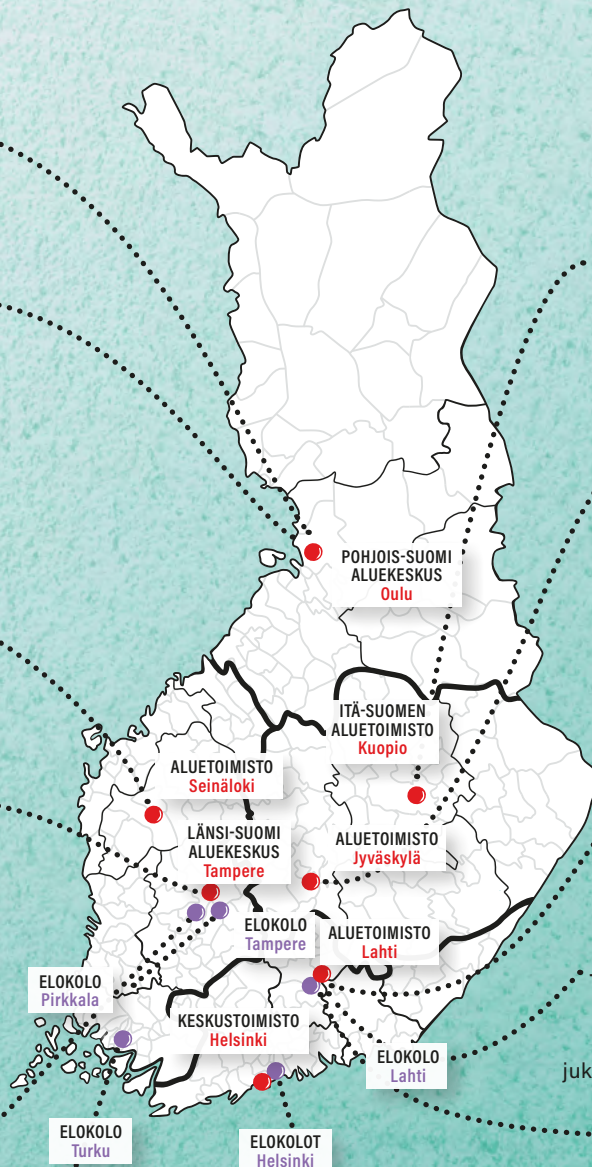
ANNE MIKKOLA
asiantuntija
p. 044 055 9920
anne.mikkola@ehyt.fi

RIITTA SATTILAINEN
toiminnanohjaaja
Tampereen ja Pirkkalan Elokolo
p. 050 407 1044
riitta.sattilainen@ehyt.fi

LIISA ÄYRÄS
toiminnanohjaaja
Turun Elokolo
p. 040 455 2874
liisa.ayras@ehyt.fi

Itä-Suomi

ELISA AARNIO
asiantuntija
p. 050 571 0480
elisa.aarnio@ehyt.fi

HARRI JUKKALA
asiantuntija
p. 0400 274 823
harri.jukkala@ehyt.fi

Etelä-Suomi

HELI VAIJA
asiantuntija
p. 044 510 0228
heli.vajja@ehyt.fi

JUKKA SUOMILAMMI
toiminnanohjaaja
Lahten Elokolo
p. 0400 252 511
jukka.suomilampi@ehyt.fi

JOUNI KORPELA
toiminnanohjaaja
Lahten Elokolo
p. 044 748 2989
jouni.korpela@ehyt.fi

MIKA MIKKONEN
toiminnanohjaaja
Helsingin Elokolo
p. 040 593 5305
mika.mikkonen@ehyt.fi

Miten puhua kannabiksesta -etäkoulutukset

EHYT järjestää syksyn aikana kaikille avoimia Miten puhua kannabiksesta -etäkoulutuksia. Koulutus on suunnattu erityisesti toisen asteen henkilökunnalle, nuorisotyöntekijöille ja sosiaalialan henkilöstölle sekä kaikille aiheesta kiinnostuneille.

Koulutuksessa saat lisätietoa kannabiksen käytön ehkäisyyn ja puheeksi ottoon. Koulutuksessa käydään läpi mm. mitä cannabis on, paljonko sitä käytetään, mitkä ovat sen vaikutukset sekä seuraamukset käytöstä. Koulutuksessa tarjotaan vinkkejä kannabiskeskustelujen sekä puheeksi ottamisen tueksi.

Syksyn 2023 etäkoulutukset järjestetään 16.8., 13.9., 11.10. ja 8.11. klo 14–16.

Lisätietoa ja ilmoittautumiset:

www.ehyt.fi/tapahtumat

Ajankohtaiset tiedot koulutuksista ja tapahtumista EHYTin tapahtumakalenterissa

www.ehyt.fi/tapahtumat

Ensihuoli-koulutukset

ENSIHUOLI-KOULUTUS TARJOAA valmiuksia päihdeidenkäytöstä ja pelaamisesta syntyneen huolen puheeksi ottamiseen. Koulutuksessa opitaan puhumaan vaikeista asioista kunnioittavalla tavalla, toista rohkaisemalla ja tuemalla. Koulutus on maksuton ja tarkoitettu kaikille. Kohdeyrymänä ovat henkilöt, jotka kaipaavat välineitä arkipäivän päihdehaittojen ja niistä syntyneen huolen kohtaamiseen ja puheeksiottoon ihmisenä ihmiselle.

Koulutuksen tavoitteena on oppia tunnistamaan huoli ja löytää keinoja huolen ilmaisuun sekä antaa käytännön työkaluja lähipiirissä havaittuihin päihdehaittoihin puuttamiseen ja puheeksiottoon mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Teams -alustalla toteutettavat koulutukset sisältävät keskustelua, teoriaa ja käytännön vinkkejä. Kouluttajina toimivat EHYT ry:n asiantuntijat.

Lisätietoa syksyn 2023 Ensihuoli-koulutuksista:

www.ehyt.fi/ensihuoli

Kilpisjärven elämyksellinen liikuntajuhannus 23.–25.6.2023.

Jo 78. kerran järjestettävä elämyksellinen Kilpisjärven liikuntajuhannustapahtuma kokoaa jälleen ihmisiä yhteen. Legendaariset juhannushiihdot on järjestetty katkeamattomana perinteenä Enontekiön Kilpisjärvellä vuodesta 1946 alkaen.

Ohjelma käynnistyy perjantaina 23.6. klo 16 Juhannushiihdolla, jossa hiihdetään 250 metrin matka Saanatunturilla. Lauantaina 24.6. klo 10 suunnistetaan Kilpispisterasteilla. Tapahtuma päättyy sunnuntaina Saanan vuorijuoksuun, joka käydään sunnuntaina 25.6. klo 10 alkaen. Vuorijuoksussa juostaan 4,5 km:n matka nousten 500 metriä tunturia ylös.

Tilaisuuden järjestävät Kilpisjärven Saana-Veikot ry, Rasti-Jyry ja EHYTin jäsenyhdistys Kunnan Elämä ry lukuisine yhteistyökumppaneineen.

Lisätietoa: Kunnan Elämä ry, Antti Honkonen, puh. 040 529 5283, antti.honkonen@hotmail.fi ja Kilpisjärven Saana-Veikot ry, Merja Paakkanen: viestinta@saanaveikot.fi, puh. 040 766 9232

EHYT Järjestö -lehden ja EHYT Uutisia -uutiskirjeen lukijakysely

EHYT viestii jäsenyhdistyksilleen mm. EHYT Järjestö -lehden ja EHYT Uutiskirjeen kautta. Millaisia ajatuksia sinulla on näistä viestintävälineistä? Miten viestinnästä saataisiin entistä parempaa? Millainen sisältö kiinnostaisi juuri sinua tai hyödyttäisi teidän yhdistystänne?

EHYT Järjestö -lehden ja EHYT Uutisia -uutiskirjeen lukijakyselyyn voit vastata, vaikka et olisi vielä EHYT Järjestö -lehden tai EHYT Uutisia -uutiskirjeen lukija. Kerättävää aineistoa käytetään EHYT ry:n järjestöviestinnän kehittämiseen ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulun YAMK-tutkintoon kuuluvassa opinnäytetyössä. Vastaukset käsitellään anonyymisti.

Jokainen vastaus on arvokas ja vastanneet voivat halutessaan osallistua tuotepalkintojen arvontaan.

Kyselyyn pääset vastaamaan osoitteessa

www.ehyt.fi/lukijakysely2023

Terveydenhoitajapäivät 2023

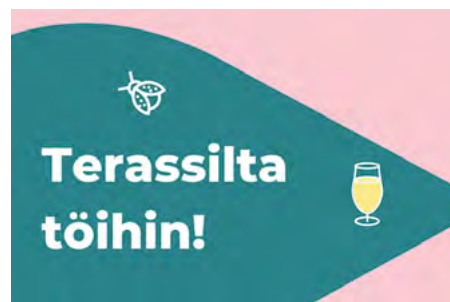
– Hyvinvointi ja monialaisuus terveydenhoitajatyössä

14.–15.9.2023 Holiday Club Saimaa

Tavataan Terveydenhoitajapäivillä!

EHYT on mukana Terveydenhoitajaliiton järjestämällä Terveydenhoitajapäivillä 14.–15.9.2023 Holiday Club Saimaassa. EHYTillä on tapahtumassa oma näyttelyosasto sekä puheenvuorot nikotiinin puheeksiotosta neuvolatyössä ja Rahapelaaminen puheeksi -mallista.

www.terveydenhoitajaliitto.fi/terveydenhoitajapaivat2023

Terassilta töihin -kampanja

Alkoholinkäyttö lisääntyy monilla suomalaisilla kesällä. Kesäaikaan ajoittuu paljon juhlia, mutta alkoholi liitetään monesti myös lomailuun. Kun loma alkaa, loppuu töihin liittyvä stressi ja samalla luovutaan myös alkoholinkäyttöön liittyvästä kontrollista.

Ennen kesälomaa on hyvä pohtia, millaista kesää haluaa viettää. Jos tänä kesänä haluaa nauttia kesästä energisenä ja toivoo lomalta palatessaan olevansa palautunut, kannattaa pohtia etukäteen omaa alkoholinkäyttöä ja siihen liittyviä tavoitteita.

Kesän lopussa EHYT kampanjoi Terassilta töihin -teemalla. Terassilta töihin -kampanja tarjoaa apua, jos lomajuominen uhkaa jäädä päälle. Kun arki alkaa, voi vähentäminen olla vaikeaa. Terassilta töihin -kampanja kannustaa tarkkailemaan omaa alkoholinkäyttöä ja antaa vinkkejä vähentämiseen ja kohtuukäyttöön. Kampanja muistuttaa myös palveluista ja keskusteluvavasta, jota on päihäteidenkäytön kanssa kamppaileville tarjolla.

Lisätietoa kampanjasta:

www.ehyt.fi/terassilta-toihin

HAKEMATTA

PARAS

K-18

Ethän välitä alkoholia alaikäiselle!

ehyt.fi/hakemattapas

